

De Nederlandse in- en uitvoer van populierehout (Zaaghout en gezaagd hout)

Populier is, zeker naar productie gemeten, de belangrijkste Nederlandse loofhoutsoort: jaarlijks wordt in ons land naar schatting rond 200.000 m³ geogst. Dit hout vindt vele toepassingen, waarvan de belangrijkste zijn gezaagd hout in verschillende kwaliteiten, klompen en mechanische pulp. De klompenfabricage is zelfs vrijwel geheel van populierehout afhankelijk! Een zeer klein deel van het in ons land geproduceerde zaaghout van populier wordt uitgevoerd; hetzelfde geldt voor de export van gezaagd populierehout. De invoer van met name zaaghout is veel groter. Aan die in- en uitvoer wordt in dit artikel aandacht besteed. Niet omdat de daarbij betrokken hoeveelheden hout op zich nu zo groot zijn, maar vooral omdat onze Stichting vaak vragen hierover krijgt. Want populier is een houtsoort die velen interesseert!

Invoer van loof-zaaghout en gezaagd loofhout in het algemeen

Hoewel in Nederland maar 5% van de bevolking van de EG woont, importeert ons land ruim 15% van het totaal door de EG-landen ingevoerde gezaagde loofhout. Voor rondhout, dus loof-zaaghout is dat percentage exact 5. Van het nationale verbruik van het laatstgenoemde sortiment moesten we in de periode 1977/1979 gemiddeld 74% invoeren, van het verbruik van gezaagd loofhout nog meer, 79%.

Er is een duidelijk verschil in ontwikkeling tussen de invoer van rondhout en die van gezaagd hout. De eerste vertoont een dalende, de laatste een gelijkblijvende of stijgende tendens. Voor naaldhout is die ontwikkeling beschreven in Bos en Hout Bericht 1983 no. 6. Voor loofhout echter geldt hetzelfde, zowel voor tropisch als niet-tropisch hout. Het gaat ook op voor populierehout, waarover straks meer.

In de laatste vijftientig jaar varieerde het aandeel tropisch hout in de totale invoer van loof-zaaghout (dus van rondhout) van 55% in 1955 via rond 70% in de periode 1960-1975 tot weer 55% in de jaren 1980-1982. Het aandeel tropisch rondhout neemt dus af. De totale import van loof-zaaghout bedroeg in 1955 230.000 m³, steeg tot 540.000 m³ in 1973 en nam daarna weer af tot 230.000 m³ in 1982.

Van de totaal in ons land geïmporteerde hoeveelheid gezaagd loofhout was het aandeel tropisch loofhout 26% in 1955 en 42% in 1960; vanaf 1960 is dit percentage regelmatig gestegen tot 72% in 1982. De totale import van gezaagd loofhout bedroeg in 1955 rond 130.000 m³, in de periode 1977-1979 ongeveer 810.00 m³ en daalde nadien tot ongeveer 640.000 m³ in 1982.

De import van populiere-zaaghout

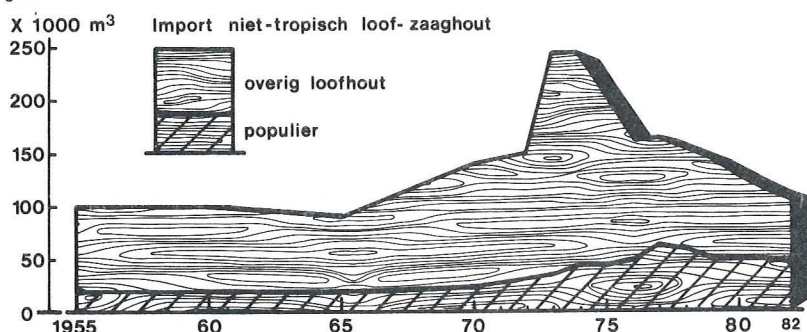
Bij de invoer van het niet-tropische loof-zaaghout zijn beuk, eik en populier de belangrijkste houtsoorten.

In figuur 1 is te zien dat het aandeel populier in het totaal ingevoerde loof-zaaghout een steeds belangrijker wordende plaats inneemt: van 1955 tot 1970 was dat aandeel steeds ongeveer 20%, maar in de periode 1980-1982 is het gestegen tot ruim 40%. De vraag kan worden gesteld in hoeverre het feit dat in 1982 in België veel populieren zijn afgestorven, waardoor een groot aanbod van populiere-rondhout is ontstaan, invloed heeft gehad. Dit aanbod valt echter voor het grootste deel in het sortiment vezelhout.

Zie verder de figuren 1 en 2 en tabel 1.

Tabel 1 geeft met figuur 3 ook een beeld van de herkomst van de invoer van populiere-zaaghout. Daarbij blijkt dat die invoer vrijwel uitsluitend uit België en West-Duitsland komt. Van 1960 tot 1972 werden er uit beide

Figuur 1

landen nagenoeg gelijke hoeveelheden geïmporteerd. Vanaf 1972 neemt West-Duitsland het leeuwendeel voor zijn rekening. Na 1980 leveren België en West-Duitsland weer bijna gelijke hoeveelheden (elk ruim 20.000 m³).

De export van populiere-zaaghout

Uit figuur 4 blijkt dat deze export zeer onregelmatig verloopt. De oorzaak daarvan is ons onbekend. Wellicht dat een houtstroomonderzoek hierover uitsluitsel zou kunnen geven. Overigens stelt deze export niet veel voor; hij varieert in het algemeen tusen 1000 m³ en 6000 m³ per jaar. De voornaamste afnemer van ons populiere-zaaghout is België, die ook de oorzaak is van de exportpiek in 1976. Opmerkelijk is dat incidenteel betrekkelijk veel van de export van populierehout naar Egypte en Israël gaat. Het wordt daar gebruikt voor de fabricage van lucifers.

De netto-import van populiere-zaaghout

De netto-import van populierehout (import minus export) is gedurende lange tijd geleidelijk gestegen. Dit blijkt uit figuur 8, die ook laat zien dat de daling na 1977 voor een groot deel door een stijging van de netto-import van gezaagd hout is gecompenseerd. Bij het beoordelen van figuur 8 moet men er rekening mee houden dat voor 1 m³ gezaagd hout ongeveer 1,8 m³ rondhout nodig is.

De import van gezaagd populierehout

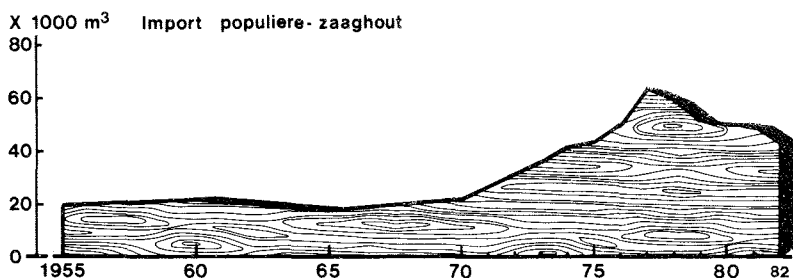
De invoer van gezaagd populierehout is beperkt. Dat blijkt uit tabel 2 en uit figuur 5. Vanaf 1975 is de invoer van gezaagd populierehout toegenomen.

Het aandeel van populier in de import van niet-tropisch gezaagd loofhout was tot 1981 zeer laag, 2 à 3%. De cijfers over 1982 tonen een stijging tot 5%; deze toename wordt veroorzaakt door een sterk gestegen import vanuit België. In hoeverre het afsterven van bepaalde populierenbossen in België in 1982 daarop van invloed is valt moeilijk te bepalen.

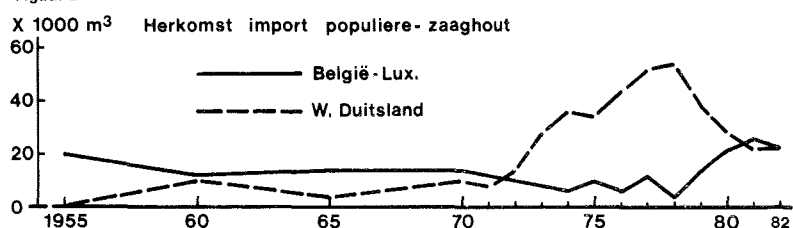
In figuur 6 en in tabel 2 is de **herkomst** van de invoer aangegeven. Tot 1974 was België het belangrijkste land van herkomst. Daarna steeg de import uit West-Duitsland zeer snel terwijl die uit België sterk terugviel. Zoals hiervoor reeds besproken, was de import uit België in 1982 weer sterk toegenomen, tot boven de hoeveelheid uit West-Duitsland.

De export van gezaagd populierehout

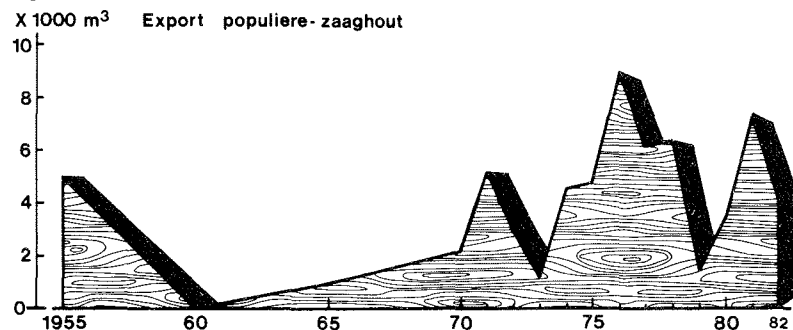
Deze export stelt weinig voor. Hij blijft sinds 1960 vrij constant, 800 à 1000 m³. De laatste jaren gaat bijna 60% daarvan naar België en rond 30% naar Denemarken.

Figuur 2

Figuur 3

Figuur 4

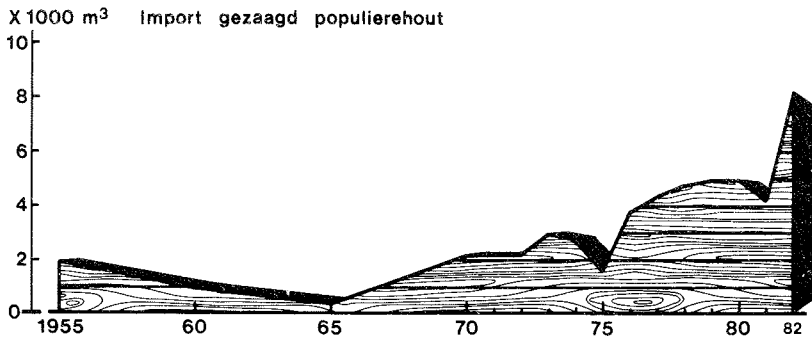
Tabel 1: De herkomst van de import van populiere-zaaghout

Jaar	Import totaal (m ³)	Herkomst import in % van het totaal		
		België	W.-Duitsland	Overigen
1955	20.284	97	—*)	—
1960	21.764	55	42	3
1965	18.016	78	20	2
1970	22.907	60	40	0
1975	43.526	23	76	1
1976	50.642	14	86	1
1977	63.817	18	82	0
1978	59.344	8	92	0
1979	51.960	26	74	0
1980	49.893	43	57	0
1981	49.026	53	47	0
1982	42.917	49	51	0

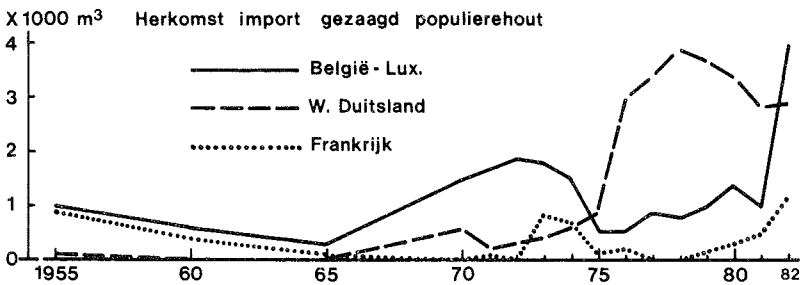
*) — = geen opgave

Tabel 2: De herkomst van de import van gezaagd populierehout

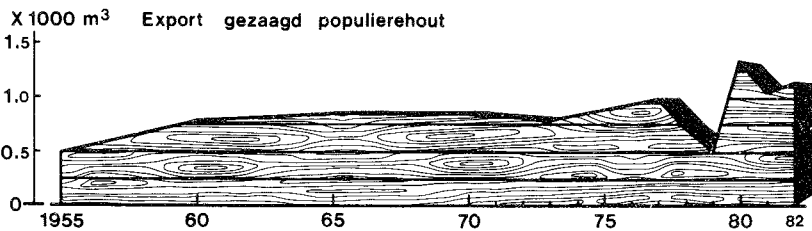
Jaar	Import totaal (m ³)	Herkomst import in % van het totaal			
		België	W.-Duitsland	Frankrijk	Overigen
1955	2.073	49	7	44	0
1960	965	64	0	36	0
1965	427	77	—	19	—
1970	2.181	69	27	0	4
1975	1.572	32	59	9	0
1976	3.711	14	81	5	0
1977	4.425	21	78	—	—
1978	4.735	16	82	—	—
1979	4.934	21	76	3	0
1980	5.062	27	67	6	0
1981	4.279	22	67	11	0
1982	8.188	49	35	15	1

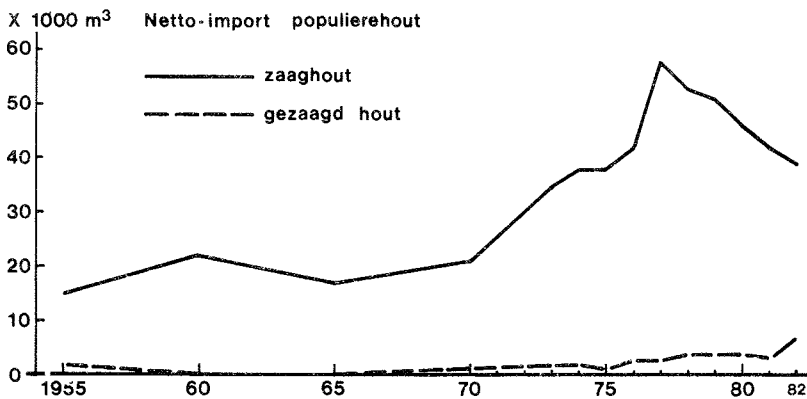
Figuur 5

Figuur 6

Figuur 7

Figuur 8

Tot slot

Per jaar wordt in Nederland, zoals in het begin al opgemerkt, naar schatting 200.000 m³ populierehout geogst. Dat is ruim 20% van onze totale houtproductie. Met de netto-import meegerekend wordt jaarlijks dus ongeveer 240.000 m³ populiererondhout verwerkt. Veel daarvan wordt gezaagd, waarschijnlijk nog maar zeer

weinig tot finer verwerkt, terwijl ongeveer 50.000 m³ zijn weg in de papierindustrie vindt. Het is merkwaardig dat maar zo weinig bekend is over de hoeveelheden populierehout die in de verschillende bedrijfstakken worden verwerkt. Dat maakt het ook uitermate moeilijk te beoordelen in hoeverre het ingevoerde populierehout andere kwaliteiten betreft en andere toepassingen vindt dan het inlandse populierehout. Het zou overigens ook van belang zijn te weten welke kwaliteiten inlands populiere-rondhout worden uitgevoerd en waardoor dat hout wordt gebruikt.

Kenmerkend voor de populierenteelt is dat deze sterk is versnipperd, zowel in ligging als in eigendom. Daarnaast zijn vele populieren-eigenaren particulieren die in het dagelijks leven met heel wat anders bezig zijn dan met populierenteelt, of instanties voor wie de houtproductie niet het eerste beheersdoel is (waterschappen, wegbeheerders, plantsoenendiensten, recreatieschappen, e.d.). Dit zijn factoren die het onwaarschijnlijk maken dat deze telers zelf een goed inzicht in de populierehoutmarkt zullen opbouwen. Wellicht dat ook in de bestemming van populierehout meer inzicht kan worden verschaft door een goed en regelmatig houtstroomonderzoek, waarvoor de Stichting Bos en Hout nu de mogelijkheden onderzoekt.

R. Eppenga

Stichting Bos en Hout
Bosrandweg 5
Postbus 253
6700 AG Wageningen
telefoon: 08370-10121

SBH